
Vastaus valtuustoaloitteeseen, Sastamalan on turvattava aidosti maksuton toinen aste

KVALT 22.04.2024 § 18

Valtuutettu Leevi Karisalmi / Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä jätti seuraavan valtuustoaloitteen:

”Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä
Valtuustoaloite

Sastamalan on turvattava aidosti maksuton toinen aste

Orpon hallitus päätti huhtikuun 2024 kehysriihessä useista merkittävistä suomalaisen hyvinvointivaltion heikennyksistä. Erityisen haitallinen leikkaus on koulutuksen järjestäjiäkin koskettava päätös rajoittaa toisen asteen opiskelijoiden maksuttomia oppimateriaaleja ja ylioppilastutkimaksuja sen vuoden loppuun, jolloin opiskelija täyttää 18 vuotta.

Maan hallituksen päätös romuttaa maksuttoman ja yhdenvertaisen mahdollisuuden suorittaa toisen asteen koulutus. Toimenpiteellä tavoitellaan vain 12 miljoonan euron vuosittaista säästöä valtakunnallisesti, mutta toteutuessaan se lisää nuorten ja perheiden eriarvoisuutta. Vuoden 2022 Lukiolaisbarometrin mukaan maksuttomien oppimateriaalien tarjoaminen on lisännyt lukiokoulutukseen hakeutumista erityisesti niiden opiskelijoiden kohdalla, joiden vanhemmista kumpikaan ei ole korkeakoulutettu, vähintään toinen vanhemmista on työtön tai joiden äidinkieli ei ole suomi. Toiseen asteen tutkinnon suorittamisella on myös selvä vaikutus myöhempään sijoittumiseen työmarkkinoille. Hallituksen esitys kohdistuu siis nimenomaisesti jo valmiiksi heikommassa asemassa oleviin nuoriin ja perheisiin lisäten eriarvoisuutta kaikkialla Suomessa. Päätetyllä koulutusleikkauksella saavuttaisiin vain minimaalista julkisen talouden säästöä ja se lisäisi nuorten eriarvoisuutta sekä kaventaisi vähintään osan nuorista tulevaisuuden mahdollisuuksia.

Säästön toteuttaminen käytännössä on myös järjetöntä. Esimerkiksi oppikirjojen, erilaisten välineiden kerääminen pois opiskelijoilta ja e-kirjalisenssien katkaiseminen kesken abiturienttivuotta tai opintojen loppurutistusta on arkijärjen vastaista ja erittäin haastavaa toteuttaa. Pahimmassa tapauksessa oppimateriaalien maksullisuudella olisi myös vaikutusta opinnoissa menestymiseen ja tutkinnon valmistumiseen. Vaihtoehtoisesti lukuisten pienten laskujen ym. maksujen laskuttaminen nuorilta opiskelijoilta aiheuttaa lisää hallintotaakkaa sekä -kuluja kunnille.

Sastamalan sosialidemokraattinen valtuustoryhmä esittää, että:

- 1) Sastamalan edunvalvonnan tavoitteeksi otetaan valtioon vaikuttaminen, jotta päätetty koulutusleikkaus perutaan asian jatkovalmistelussa yllä mainituilla perusteilla

ja

- 2) Sastamala päättää selvittää eri keinot turvata aidosti maksuton ja yhdenvertainen toisen asteen koulutus oppivelvollisuutta suorittaville asukkailleen kustantamalla yli 18-vuotiaiden toisen asteen oppimateriaalit, mikäli valtio toteuttaa koulutusleikkauksen.

Sastamalassa 22.4.2024

Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä

Leevi Karisalmi
Minna Isotalo
Merja Helander
Jarkko Mäkipää
Kaisa Ylimäki
Heljä Leppäniemi
Mauri Tuominen
Jenni Jokinen

muut allekirjoittajat:

Antti Lepistö
Mira Ekholm-Martikainen
Timo Haapanen
Leena Saarela”

Päätös

Kaupunginvaltuusto päätti lähettää valtuutettu Leevi Karisalmen / Sosialidemokraattisen valtuustoryhmän jättämän valtuustoaloitteen kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

SIVLTK 30.10.2024 § 103

Laajennettu oppivelvollisuus astui voimaan vuonna 2021. Lain mukaan oppivelvollisuus päättyy, kun nuori täyttää 18 vuotta tai kun hän tätä ennen suorittaa toisen asteen tutkinnon (ylioppilastutkinto tai ammatillinen tutkinto). Laajennetun oppivelvollisuuden voimaan astumisen yhteydessä toisen asteen opinnot muuttuivat maksuttomiksi. Ensimmäisen ammatillisen tutkinnon tai lukion oppimäärän ja ylioppilastutkinnon suorittaminen on opiskelijalle maksutonta enintään sen kalenterivuoden loppuun, jona opiskelija täyttää 20 vuotta. Tällä pyritään varmistamaan, että jokainen nuori saisi suoritettua toisen asteen tutkinnon perheen taloudellisesta tilanteesta riippumatta.

Orpon hallitus päätti huhtikuun 2024 kehysriihessä toisen asteen maksuttomuuden loppuvan sinä vuonna, kun nuori täyttää 18 vuotta. Tämä olisi tarkoittanut sitä, että opiskeluun tarvittavat välineet ja materiaalit muuttuisivat maksullisiksi kesken opintojen suorittamisen. Hallituksen päätös herätti hämmennystä opiskelijoiden keskuudessa ja laajaa vastustusta koulutuskentällä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö tiedotti 9.8.2024, että hallituksen kehysriihessä päätettyä toisen asteen oppimateriaalien maksuttomuuden rajausta ei toteuteta. Opetus- ja kulttuuriministeriö on tehnyt korvaavasta säästöstä ehdotuksen, joka sisältyy valtiovarainministeriön talousarvioehdotukseen. Hallituksen mukaan maksuttomuuden rajaaminen olisi vahvistanut pitkällä aikavälillä julkista taloutta vuosittain 12 miljoonalla eurolla. Ministeriölle osoitettu säästötavoite pysyy kuitenkin samana, ja vähennykset haetaan ammatillisen koulutuksen strategiarahoituksesta sekä toisen asteen koulutuksen hankerahoituksesta.

Yllä mainituilla perusteilla voidaan todeta, että valtuustoaloitteessa esitetty asia on jo ratkaistu, aloite voidaan siten todeta loppuun käsitellyksi.

Valmistelija	kasvatusjohtaja Pekka Kares
Esittelijä	Kasvatusjohtaja
Päätösehdotus	Sivistyslautakunta antaa 1. edellä annetun selvityksen vastauksenaan Sastamalan on turvattava aidosti maksuton toinen aste -valtuustoaloitteeseen 2. ja samalla toteaa, että valtuustoaloitteessa esitetty asia on jo ratkaistu, jonka perusteella voidaan siten todeta loppuun käsitellyksi.
Päätös	Hyväksyttiin yksimielisesti.
Lisätietoja	Kasvatusjohtaja Pekka Kares, puh. 040 532 7771

KHALL 04.11.2024 § 199
293/12.00.00/2024

Valmistelija	kasvatusjohtaja Pekka Kares
Esittelijä	Kaupunginjohtaja
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus päättää esittää kaupunginvaltuustolle valmistelutekstistä ilmenevän vastauksen Leevi Karisalmen 22.4.2024 jättämään valtuustoaloitteeseen. Valtuustoaloite katsotaan loppuun käsitellyksi.
Päätös	Hyväksyttiin yksimielisesti.
Lisätietoja	kasvatusjohtaja Pekka Kares, puh. 040 532 7771